

Müvazene
Politikamız,
Başkalarının hali

Dünyanın her tarafında böyledir: İlerilemiş, etrafa zarar vermiş bir yangını söndürenler; böyle bir yangına mâni olmak için tam vaktinde tetbir almış, felâketin önüne geçmiş olanlardan ziyade alkışlanırlar.

Birkaç sene evvel, Fransa, mali bir fırtına geçiriyor. Fransız francı sukut ediyor. Ateş, bacayı sarmak istidadındadır. Bir Poincaré çıkıyor. Şiddetli, radikal tetbirler alıyor. Sukutun önüne geçiliyor.

Memleketi mutlak bir iflâstan kurtardığı için - M. Poincaré'ye Fransanın halâskârı ünvanı veriliyor. Halbuki bazı memleketlerde öyle idareler, öyle devlet ricali var ki, vaktinde aldıkları tetbirler sayesinde paralarını, bütçelerini tam bir te vazvün içinde tutmuşlar, devleti sarsıntısız yürütmeye muvaffak olmuşlar, gene mukadder bir iflâsın önüne geçmişler. Fakat herkes, bu neticeyi ya tesadüfün lütfundan bilmiş, yahut hâdiselerin tabii cereyanlarına vermişli.

Kendimize taallük eden hakikatleri, muvaffakiyetleri dahil ve haricî efkârî umumiyeye karşı tebarüz ettirmek vazifemizdir. Tevazuumuz ne kadar samimi olursa olsun, bu vazifemizi ihmal etmemek lâzımdır. Çünkü bu hakikatlerin anlaşılmasında memleket menfaati vardır.

Cümhuriyet Halk Fırkasının ve onun programını tatbik mevkiinde olan İsmet Paşa hükümetinin müvazene politikası muvaffakiyetle yürüyor. Bu politika yolunda aksayan bir şey yoktur. İşte bu sene için de bütçemizi tevzin edebildik. Bu müvazene yapma için katlandığımız mahrumiyetler en tabii ihtiyaçlarımızı kıstamak için çektiğimiz üzüntüler büyüktür. Fakat bile bile buna katlanıyoruz. Her vatandaş; buhran senelerinin her an sürprizler doğuran gayratabiiliklerine mukavemet için müvazene politikasının şart olduğunu anlamıştır. Kanâatimizce muvaffakiyetin yarısı budur.

En doğru hüküm; tetkiklerden, mukayeselerden sonra verilendir. Memleketimizde takip edilen mali ve iktisadî politikamız isabeti derecesini anlamak için komşularımızın halini görmelidir: Meselâ komşularımızdan, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya bütçe açığından çok muztarip bulunuyorlar, işin incinden nasıl çıkacaklarını bir türlü bulamıyorlar.

Geçenlerde Bulgar ricalinden bir dostumuz teessürle anlatıyordu:

— "Bütçe açığımız; bir buçuk milyon levayı geçiriyor. Bulgar milletinin çalınan, muktesit bir millet olduğunu bilirsiniz. Öyle iken, tahammül edilmez müşkülât için deyiz. Memurlarımızın maaşını ödeyemiyoruz. Hükümetin elinde birçok islahat projeleri var. Bunların tabiki müşkül oluyor. Tatbiki en kolay, en klâsik olanı masalar üzerinde yapılan tenkihat olduğu için bu esasa sapanıp kalıyoruz. Bu tetbirin yaraya ilaç olmadığını bildiğimiz halde ondan bir türlü ayrılmıyoruz. İşte bu sene de meb'uslardan başlayarak, derece derece memurlarımızın maaşlarını azaltacağız. Halka yeni vergi tahmil edemiyoruz. Çünkü Bulgaristan bir ziraat memleketidir. Ziraî mahsulâtın fiyatları çok düşüktür. Köylü bir şey kazanmıyor ki, fazla vergi verebilsin. Memurların bir milyar kadar hükümetten alacağı var. Belediyelerin bankalara mühim borçları var. Bir de bankaların kendi mecburiyetleri ve vazifeleri var. Eğer hükümetlerimiz vaktile bütün bugünkü ihtimalleri düşünerek tetbir alsalardı belki bu kadar müşkülâta maruz kalmazdık. Halbuki bizde siyasî mes'uliyet korkusu; siyasî firkalarımızı vaktinde esaslı tetbir almaktan menetmiştir. Bunun acılarını şimdi çekiyoruz!"

Her vesile ile tekrar ediyoruz: Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve onun hükümetinin takip ettiği umumî politikaya her vatandaşın maddeten ve manen müzaheret etmesi; vatanî bir borçtur. Siirt Meb'usu MAHMUT

Gazi Hz. Dün Akşam Ankaraya Hareket Etiler

Reisicümhur Hz. öğleye doğru Ankaradadırlar

Sıhhiye Vekîi Refik B. de gitti

Memleket dahilinde yaptıkları büyük tetkik seyahatinden sonra şehrimize gelen ve burada da bir müddetleri beri tetkiklerine devam eden Reisicümhur Hz. dün akşam Ankaraya avdet buyurmuşlardır.

Gazi Hz. dün akşam saat 18 e doğru Dolmabahçe sarayından muşa binerek ayrılmışlardır. Gazi Hz. nin refakatlerinde Sıhhiye vekîli Refik, Fırka grup reisi Ali, Kılıç Ali, Recep Zühtü, Vali Muhtittin ve fırka vilâyet heyeti reisi Cevdet Kerim Beyler bulunmaktadırlar. Vaktin geç olmasına rağmen, Gazi Hz. nin şehrimizden ayrılacaklarını işiten halk Haydarpaşa rihlinin, garın methalini doldurmuşlardır. Halk Gazi Hz. nin motörden çıktıklarını görünce şiddetle alkış-

lamışlardır. Garın methali ve içi bayraklarla süslenmişti. İçeride de Sükrü Naili Paşa, erkânı askeriyeye ve müllkiye Reisicümhur Hz. ne intizar ediyorlardı. Gazi Hz. Garda bir müddet durarak bazı zevatla görüştüler ve iltifatta bulundular. Bundan sonra hazırlanan ayrı ayrı ellerini sıkarak hususî vagonlarına bindiler. Tren sürüklü ve şiddetli alkışlar içerisinde hareket etti. Sıhhiye vekîli Refik Bey de Gazi Hz. ile birlikte Ankaraya gitmiştir.

Ankara

ANKARA, 26 (Telefonla) — Gazi Hazretlerinin treni on bire doğru Ankaraya vâsül olacaktır.

Kontenjan kararname-
sinde mühim esaslar var

Yeni kararname ile takas işlerine yeni bir istikamet verilmektedir

ANKARA, 26 (Telefonla) — Yeni kontenjan kararnamesinin peyeni esasları ihtiva ettiğini dün bildirmiştim. Bu yeni esaslar hakkında bugün edindiğim mütemmin malûmat, dün de işaret ettiğim veçhile efkârî umumiyeyi sevindirecek mahiyettedir. İktisat vekâleti tarafından hazırlanan ve İra vekilleri heyetine tasvip olunan yeni kararname derin bir tetkik mahsulü olan ve memleket menfaatlerini her cepheден muhafaza eden muvaffak bir eser halinde bugünlerde ilan edilecektir.

Mühim kararlar

Heyeti Vekile Millet Meclisinden aldığı yüksek salâhiyete istinaden memleket iktisadiyatını korumak için tasvip ettiği bu yeni kararname ile ve son içtimalarında verdiği bazı mühim kararlar la başlıca şu hedefleri gütmüştür:

- 1 — Memleketin iş hacmini genişletmek.
- 2 — Türk malını satın alan memleketlerle iktisadî münasebatımızı inkişaf ettirmek.
- 3 — Gümrük varidatımızı bir miktar (Devamı 5 inci sahifede)

Yeni Kontenjan münasebetile faaliyeti daha ziyade artacak olan Gümrüklerde komisyoncular

İşlenecek madenlerimiz
Ticaret Odasının dün başhyan kongresinde bu mesele görüşüldü

Ticaret Odası senelik kongresi bugün toplandı. Diğer seneler toplantıları hilâfına dünkü kongre hayli canlı oldu ve bir çok hatipler söz söyledi.

Kongrede Gümrük başmüdürlüğü (Devamı 2 inci sahifede)

İzmirde bir tevki

Mevkuflar bugün Çoruma gönderiliyorlar

İZMİR, 26 (Milliyet) — Bayram ertesi Karşıyaka camiinde halk:

— Müjdeler olsun İzmirde arpaça ezan yine okunacak.

Diyanet imam Kırkıslı Ali Ef. tevki edilmiştir.

Kemalpaşada türkçe ezan aleyhvinde bulunan ve mevkuflar Arımtullu Abdullah ve Kasabalı Kadir yarın Çoruma gönderileceklerdir.

Alpulu fabrikası

Şirket heyeti umumiyesi dün toplandı

İstanbul ve Trakya şeker fabrikaları şirketi senelik kongresi ve fevkalâde heyeti umumiyesi dün şirket merkezinde toplanmıştır.

Dünkü toplantıda evvelâ senelik kongrenin icap ettirdiği şekilde heyetlere rapor okunmuş ve bilanço tetkik edilmiştir.

Hissedarlara yüzde 14 kâr tevzi edilecektir.

Fevkalâde heyeti umumiyeye içtimâî ruznamesine dahil olan maddelerin en mühimni nizamnamenin beşinci maddesinin tadili idi. Bu tadilat kabul edildi ve 750 bin liralık sermaye üç milyon liraya iblâğ edildi.

Nizamnamenin on yedinci maddesi de meclisi idarenin icabına göre Ankara, İstanbul veya Alpulluda toplanabileceği suretinde tadil edildi.

Bundan sonra heyeti umumiyeye lüzum görülürse fevkalâde ihtiyat akçesi ayrılması için meclisi idareye salâhiyet verildi. Bundan sonra içtimâî a nihayet verildi.

Ergani istikrazı

Birinci tertip dört milyon lira olacak

ANKARA, 26 — Yeni dahili istikrazın birinci tertibinin dört milyon lira olması takarrür etmiştir. Nisan iptidasında kayda başlanacaktır. İstikraz tahvillerinin tab'ı ikmal edilinceye kadar alıcılara vermek üzere muvakkat senetler bastırılmıştır. İstikraz a it birinci tertibin faiz ve ikramiyesi karşılığı olmak üzere 933 bütçe projesine tahsisat konulmuştur.

Karilerimize

Kendi sıhhatiniz için, elden ele dolaşmış değil, müvezzilerden kenarı açılmamış "Milliyet" isteyiniz.

Ankaralının Defteri

Mücadele senelerinden meraklı hatıraları

Millî mücadelenin malûm safhaları haricinde, henüz çok kimselerin bilmediği ibret alınacak noktaları da vardır. Türk milletinin yaşadığı bu büyük iş o kadar kolay olmamıştır. Daha kitaba geçmemiş, ancak hatıralarda mahfuz duran daha öyle hâdiseler var ki, "Milliyet" bunları da pek yakında karilerine anlatacağıdır. "ANKARALININ DEFTERİ" ismi altında neşredeceğimiz bu hâtıralar, o çetin günlerin karanlık kalmış bazı safhalarını da aydınlayacaktır. Bu tetrikamızın inkılâp tarihinin ayrı bir aynası gibidir. Çok meraklı ve çok heyecanlı hâdiseleri nakledecek olan bu hâtıraları alâka ile takip edeceğiniz emin bulunuyoruz.

Yakında Milliyet Sütunlarında

Halkevlerinin yıldönümü münasebetile Ankarada yapılan merasim: Yuvarda ortada Başvekîl İsmet Paşa, solda Necip Ali B. sağda Recep B. aşığıda Halkevi içtimasında hazır bulunanlar.

Vagon - Lits hadisesi

Nümayiş dolayısıyla ifadesi alınan gençler serbest bırakıldılar

Münevver gençliğin evvelki akşamki tezahüratı arasında

Beyoğlu ve Galata'daki Vagon - Lit şirketi binalarında yapılan tahribatın tesbitine lüzum görülmesi ve dün öğleden sonra, Galata ve Beyoğlu sulh hâkimlerinin nezareti altında birer mütehassıs heyet tarafından mahallinde bir keşif yapılmıştır. Bu keşif, sadece hasar mikdarını öğrenmek maksadına müstenittir. Dün akşam geç vakte kadar, ne Vagon - Lit şirketi namına, ne hasara uğrayan diğer mal sahipleri namına müddeimummiliğe her hangi bir şikâyet vâki olmamıştır. Bugün için Adliyece, iki cepheден tahkikat devam edilmektedir:

1 — Ortada Türk lüğün ve türkçenin tahkir edildiği iddiası vardır. Vagon -

Dün büro açıldı ve tahribatın taminine başlandı

Lits müdürlüğünde bulunan Mösyo Gaeton Yannane'nin telefonla türkçe konuşan bir memuruna hitaben "ge ne ne anıyorsunuz? Bu konuşduğunuz necedir?" demek suretille Türküğün mânevi şahsiyetine hakarete bulunduğu iddiası mevzuu bahistir. Hakaret,

sabit olduğu takdirde Vagon - Lit şirketi direktörü aleyhinde takibat yapılacağı tabiidir.
2 — Tahkikatın ikinci safhası da ırası hasar maddesine temas etmektedir. Darülfünun ve Yüksek mektepler talebesi (Devamı 5 inci sahifede)

Akteris olacakmış!

Ml Şor Papas'la evlenebilmek için dinini de değiştirecek

Yunan artisti M. Papasla birlikte tayyare ile Atinaya giden Matmazel Şor'un Atina'da bulunduğu artık tahakkuk etmiştir. Kızdan babasına elyazması Atina'dan geldiğini düşünerek nûshamıza yazdırdığımız mektup ta bunu teyit etmektedir. Bundan başka Atina'ya giden Madam Şor'dan da zevcine gelen mektupla, Yunan zabıtasının kızın nerede bulunduğunu meydana çıkarmak üzere bulunduğunu bildirmiştir. M. Şor, bu mektupları üzerine dün vekili Avukat Mustafa Adil Bey'e gösterdikten sonra, Atinaya gitmeğe karar vermiştir. Kızın bugün yarın meydana çıkarılacağı muhakkak görülmektedir. Bu hâdiseye âit muhtelif dedikodular devam etmektedir. Anlaşı-

ğına göre, Matmazel Şor, Beyoğlunda büyük bir bakkalıye sahibi olan bir Rumun hemşiresi delâletile M. Papas'a taşmıştır. Bir akşam tiyatrodan kartvizitini Papas'a göndererek kendisine görüşmek istediğini bildirmiş, ondan sonra i ki genç arasında sıkı bir rabita başlamıştır. M. Papas, bir aralık hastalanarak evinden birkaç gün çıkmamış, genç kız bu ayrılığa tahammül edememiş ve Yunan aktörünü görür görmez onunla birlikte nereye olsa gitmeğe razı olduğunu söylemiştir. Fırar hazırlıkları bundan sonra yapılmıştır. Atina'ya giderlerken Papas'ta 125, kızda 300 lira kadar para (Devamı 5 inci sahifede)

Tarihî tefrika: 110

93 felâketleri ve Ignatief

İstanbul konferansı ilk içtimasını Haliçte yapıyordu..

İstemiye istemiye yapılan meşrutiyetçilik bu kadar olur!...

—45—

İstanbul konferansında Ignatief

Konferansın açılma günleri yaklaştıkça Ignatief'in faaliyeti de artıyordu. Gelen murahhaslarla görüşerek onları Rus görüşüne kandırmak, büyük elçinin başlıca işi idi. Ignatief, en çok İngiliz, Fransız ve Avusturya murahhaslarıyla meşgul oluyordu. Bunların en belâlısı olacak diye korkulan Salsbury'yı Berlinden geçerken Salsbury'yi Berlinden geçerken Salsbury'yi Berlinden geçerken...

Bakınız, Mylord, göya meşrutiyet yapıyorlar. Fakat basit bir zabıta raporu ile Sultan kimi ister se hudut haricine atabilecek diye Kanunu Esasilerine madde koyuyorlar. Asaletmeabınız burada bulunmadığımızdan belki bilmezsiniz. Fakat sefir cevapları da size izah edebilir ki bundan asıl maksat, Mitat Paşanın kendisidir. Bugün sadrazam olan bu adamı, sultan yarım memleketten çıkaracaktır. Halbuki meşrutiyet, Kanunu Esası, hürriyet, müsavat fikirleri yalnız bu adamın kafasından çıkmaktadır.

Sultanları başta olarak Türkler, hiçte bu fikirde değillerdir. Onlar kendilerini bir hristiyanlar bir tutmağa hiç bir vakit razı olmazlar. Göreceksiniz ya: Mitat Paşa bile hristiyanlardan vali, hristiyanlardan muhtar, hristiyanlardan fikirlerine yanaşmıyacaktır. Yolunda sözlerle, Salsbury'nin zaten pek lehte olmayan fikrini bütün bütün çelmiştir. Avusturya murahhasları, İstanbul konferansına biraz telaşla geliyorlardı. Fakat Bismark, iki müttefiki arasında kalmamak için Andrassy'ye bir çok nasihatlerde bulunmuştu. Almanya, Bosna-Herseğin işin neticesinde Avusturyaya geçeceği hakkında Rusya dan sözalmişti. Rusyanın yağma da payı da bununla mütenasip olacağını da temin ettikten sonra Viyananın bir diyeceği kalmıyordu.

İtalya, Avusturyanın büyümesi ne kayıtsız kalamazdı. Fakat Bul garistandaki kesimler İtalya Kralına çok dokunmuştu. Hristiyanlık meselesi Avrupayı vellele veriyordu. Papayı sarayına kapayarak Romayı elinden alan İtalya kralı bile bu velleleden kendini kurtarmıyor, Türklerle ceza vermek fikrinde Rusya ve Almanya ile birleşiyordu. Bismark İtalyanları da Rus dileğine karşı koymamak üzere kandırmıştı.

Almanya, zaten Rusyanın müttefikliği idi. Bismark "Bir Pomeranyalı neferin kemiklerine bile değmez" dediği şark işinde yalnız Rusya ile Avusturyayı uzlaştırmak ve şark komşusunu memnun etmek gayesini kovalıyordu. Demir başkentinin bütün düşüncesi Fransaya karşı icabında eli, kolu serbes ve bağırsız kalmaktı. Bunun için Gortchakof'a elinden geldiği kadar meydan açıyordu.

Rusya ile Almanyanın uzlaşması, Fransaya eli kolu bağlı bir hale koyuyordu. Yeni cümhuriyet henüz sarsılabilir bir çocuk gibiydi. Fransa, kınıldanamıyacak bir yalnızlık ve acizlik içinde kalmıştı.

İşte böylece Rusya, bütün Avrupayı kendi tarafına çekip almış, Türkleri yapayalnız bırakmıştı. Tek kalan İngiltere de muharebe olmasın diye elinden geldiği kadar kuvvetli tarafın dileğini yerine getirmek istiyordu.

Ignatief, böylece işi kıvamına getirdikten sonra, konferansın açılmasını beklemeğe başlamıştı.

7 Zilhicce 1293, 10 kânunuevvel 1292, 22 kânunuevvel 1876 vucakardı. İhtimalar için tersane divanhanesi (Eski bahriye nezareti binasının üst katı) hazırlanmıştı. Mitat Paşa, aynı günde, kon-

ferans toplanır toplanmaz. Babâlide Hattı Hümayunu okuyarın Kanunu Esasii ilân etmeğe karar vermişti. Böylelikle bütün bire tiyatrolarda olduğu gibi u-mulmaz bir tesir uyandıracığını sanıyordu. Halbuki Ignatief Babâlinin bütün umudu Kanunu Esasii ilânında topladığını çoktan öğrenmiş, Türkiye'de Kanunu Esasinin bir korkuluk, aldatıcı bir alet olduğunu bütün murahhaslara telkin etmişti.

Beklenen gün geldi. Hariciye nazırı Saffet Paşa, Berlin sefiri olan ikinci murahhaslar için davet edilmiş, Mitat Paşa sadrazam olunca onun yerine Şurayı Devlet reisliğine geçirilmiş olan Etem Paşa ile birlikte Tersaneyeye gidiyordu (1). Mitat Paşa da, bütün diğer vekelâ ile birlikte Babâlide Hattı Hümayunu bekliyordu. Reşit Paşa Tanzimat hattını Gülhanede yüksek bir kürsüye çıkararak okumuştu. Bunu taklit ederek Mitat Paşa da, Babâlide padişaha mahsus dairenin önüne yüksek bir kürsü koydurmuş, etrafını bayraklarla donatmıştı. Meydanın köşelerinde asker taburları yer almışlardı. Askeri muzikalar da birlikte idi. Umumi meclisler davet edilen mazul vekelâ, vezirler, müşürler, ülema, askerî ümera, müllî rical, muhtelif din ve mezheplerin ruhanî reisleri ve cemaat heyetleri, bu merasime de davetliydiler. Hava fena idi. Yağmur yağıyordu. İstanbulun mağmum bir günüydü. Bununaberaber,

Hattı Hümayun gelecek. Kanunu Esasii ilân edilecek.

İsleri yayıldığı için, herkes koşmuştu. Binlerce halk meydanı doldurmuş, hattı hümayunu bekliyordu.

Mabeyin Başkâtibi Sait Paşa, Hattı Hümayunu getiriyordu. Damat Mahmut Paşa, Mitat Paşa kabinesinde Tophane Müşürü olduğu için, vekelâ arasında Babâlideydi.

Hattı Hümayun geliyor! Haberi alınınca, Mitat Paşa ile vekelâ ilerlediler. Sadrazam önünde yürürek hattı hümayunu karşıladı. Başkâtibin elinden aldı. Halk, sessiz, sadasız bekliyordu. (Devamı var)

(1) Bu Etem Paşa, Sakızlı bir Rum ailesinin çocuğudur. Yunan ihtilalinde — o zamanlar Kaptanı derya olan — Hüsrup Paşa, küçük yaşta olan Etem Paşayı esir olarak getirmiş, müslüman olarak terbiye etmiş, Fransaya göndererek tahsil ettirmişti. Dönüşünde asker olmuş Abdülhamide Fransızca okumuş, Mabeyin Ferikliğine tayin edilerek o sırada Ziya Paşa, Fransızca hevesini vermişti. Bir aralık vezir ve Hariciye Nazırı olmuş, Ticaret Nezaretindeyken Abdülaziz devrinde gözden düşmüştü. Abdülhamit, babasının adamı diyerek onu zati getirtmiş, Mitat Paşadan sonra sadarete geçirmiştir. Müze Müdürü Hamdi ve Halli Beylerin babasıdır.

Macar dostluğu

İki Hariciye vekili arasında telgraflar

ANKARA, 26 A.A. — Yeni Macar Hariciye nazırı M. Kanya ile Hariciye vekilimiz Tefrik Rüstü Bey arasında aşağıdaki telgraflar teati edilmiştir:

Tefrik Rüstü Bey'endî Hazretlerine Türkiye Cümhuriyeti Hariciye Vekili:

Macaristan Hariciye nazareti makamını deruhte ederken asil Türk Milleti hakkındaki derin sempati hislerini ve iki Millet arasında mevcut ve derin bir dostlukla meşbu ananevi münasebetlerin daima fevkalâde inkişafına yardım etmek hususundaki samimî arzumu zati devletlerine izhar etmek ahassî amalmıdır.

M. Kanya cenapları

Macaristan Hariciye Nazırı: Türk Milleti hakkında benim vasıttıyla lütfen izhar ettiğiniz sempati asarından dolayı zati devletlerine hararetle teşekkür ederim.

Deruhte ettiğiniz yüksek vazifede size tam bir muvafakiyet temenni ederken derin sempati hislerimle asil Macar Milleti hakkındaki temennilerime ve iki kardeş millet arasındaki samimî dostluk münasebetlerinin inkişafına da yardım etmek hususundaki şedit arzuma itimatınızı rica ederim.

Tefrik Rüstü

HARİCİ HABERLER

On gün içinde..

Japonlar cemiyetten ayrıldıklarını bildirecek

TOKİO, 26 A.A. — Hariciye nazırı M. Uchida, kabinenin dünkü içtimasında Japonya'nın Milletler Cemiyetinden çekilmesi için lüzum olan bütün muamelelerin 10 gün içinde ikmal edileceğini beyan etmiştir.

Harp devam ediyor

LONDRA, 26 A.A. — Japonların dün öğleden sonra Kailu'nun cenubunda kâin Suitung'u işgal etmiş oldukları haber verilmektedir.

PEKİN, 26 A.A. — Milli his, Japonların taarruzlarına ciddi bir mukavemet gösterilmeye merkezindedir. Halk arasında büyük bir şevk ve heyecan hüküm sürmektedir. Herkes harp için katlanılabilecek masraflara iştirak etmek istiyor.

Cephede general Hochu Kuo tarafından gönderilen bir telgrafname, İki Çin alayını kendilerinden Ling-Yuoan dağılık mmtakasındaki geçidi almaya teşebbüs eden 20,000 Japon askerine karşı mukavemet etmekte bulunduklarını bildirmektedir.

M. Matsuoka'nın beyanâtı

CENEVRE, 26 A.A. — M. Matsuoka'nın bir telgrafi, gazetelere verilmiştir. M. Matsuoka, Cenevre'ye terkederken duyduğu heyecandan bahsetmektedir. Mumaileyh diyor ki: Tokio'ya giderken Japonya'nın tezini izah etmek ve Avrupa milletlerinin bizim vaziyetimizi ve karışmasını bulduğumuz müşkilât anmalarımızı temin etmek için eldimden geleni yapmağa karar vermiş idim. Milletler Cemiyeti ile Japonya arasında bir ihtilâf zuhuruna mâni olmağın Japonyanın cemiyette kalmasını temine muvaffak olacağımı ümit ediyordum.

3 ay sonra bu ümit, tamamen suya düşmüş olduğu halde Cenevre'den ayrılıyorum. Japonya namına değil Cemiyet namına müteessir ve mülekderim. Çünkü Cemiyet, pek acele bir karar almıştır.

Zaman, bu karardan Japonya'dan ziyade cemiyetin müteessir olacağını göstermektedir.

İşlerin böyle olmasına Çin hesabına da teessür duyuyorum. Çünkü Milletler Cemiyetinin icraatı, yalnız hiçbirşeyi halletmemekle kalmıyacak, belki Çin'in esasen açmamacak bir halde olan vaziyet ve ahal ve seraietine yeni bir kargaşalık unsuru ilâve edecektir.

Bu kararın fikrimce tek iyi neticesi, Japon milletine müşkülâtın" bütünüyle ve Japonya'nın uhdesine düşen vazifem ne kadar ağır olduğunu göstermektedir. Kararı, Japonya'ya bütün şarki Asya'da sulhu ve itizami tesis etmekten ibaret olan gayesini elde etmek için heşşeye tahammül etmek azmini vermek suretile bilvasta Japon milletinin birliği ni kuvvetlendirmek olacaktır.

Eğer Milletler Cemiyetinin icraatı yalnız bu tek neticeyi tevhit etmekle kalcak olursa, ihtimal Japonya, bunu teşekküre şayan bulacaktır. Her ne olursa olsun, cemiyetin girişeceği icraatın şark ile garbi ayran çukuru genişletmeyeceğini ümuyoruz.

Benim için bir teselli noktası varsa da Siam murahhasının cemiyetin kararını kabulden istinkâf etmesidir. Cenevre'den hareket ederken Milletler Cemiyeti azasına 13 senelik hayatında kendisine arzulanan meselelerin en четин olan Çin - Japon ihtilâfına bir hal sureti bulmak hususunda samimî arzusu ile 19 ay sarfetmiş oldukları mesaden dolayı bir kere daha teşekkür etmek isterim. Cenevre şehrine ve abalisine de gerek Japon heyetine ve gerek sahama karşı göstermiş oldukları misafirperverlikten dolayı teşekkür ederim."

Japonya ve La Haya dvanı

LA HAYE, 26 A.A. — M. Adcati, Japonya'nın Milletler Cemiyeti azaltından muhtemel istifasının La Haya divanındaki vaziyeti üzerinde hiçbir tesiri olmayacağı beyan etmiştir.

Amerika ve Eşark meselesi

WASHINGTON, 26 A.A. — M. Stimson ile M. Hull arasında cereyan eden mülakâat dolayısıyla hariciye nezareti tarafından resmi bir beyanname neşredileceği tahmin olunmaktadır. Bu beyanname, Amerika'nın Milletler Cemiyetinin faaliyeti bazı ihtirazi kayıtlarla tasvip ettiğini ve Japonya'nın Mancurideki siyasetini takbih eylemekte bulunduğuna dair olacaktır.

Milletler Cemiyeti fevkalâde meclisi tarafından gönderilen ve Amerika ile Sovyet Rusya'nın Çin - Japon ihtilâfının halli hususunda teşriki mesele emteleri talebini mutazammun bulunan davetname, M. Stimson, M. Hull ile görüştüğü bir sırada gelmiştir.

New-York Tims'in bir yazısı

WASHINGTON, 26 A.A. — New-York Times gazetesi, Cenevre hâdiselerine tahsis etmiş olduğu başmakale sinde Milletler Cemiyeti fevkalâde meclisi tarafından itihaz edilmiş olan kararın bütün milletlerin Japonya'ya düşman olduklarını göstermekte olduğunu yazmaktadır.

Hint altınları

BOMBAY, 26 (A.A.) Hint altınları ihracatı artmaktadır. 23 şubattan beri Hindistandan çıkan sarı madenin kıymeti 1.500.000 İngiliz lirasını geçmektedir.

Silâh kaçıрма

Fransızlar ehemmiyetle alâkadar oluyorlar

PARİS, 26 A.A. — Temps gazetesi, Hirtenberg meselesinin İtalya mebruslarından M. Bacci tarafından yapılan istihaz üzerine tekrar ortaya atılmış olduğunu söyleyerek mumaileyhin Fransız - İngiliz notasını 1914 tarihinde Avusturya - Macaristan tarafından verilmiş olan ultimatomla benzetmiş olduğunu yazmaktadır.

Temps gazetesi diyor ki:

Hakikî halde Fasist matbuat, bu notanın Fransızların teşebbüsü eseri olduğunu ve İngilizlerin buna zevahiri kurtarmak için iştirak etmiş olduklarına efkârı umumiyeyi inandırmağa için bir hayli çalışmaktadır. Fakat, İtalya hükümeti, Londra'ya muraacaat ederek İngiltere'nin Fransa ile mecateniden hareket etmiş olduğu bu teşebbüste ki alâka ve hissesi derecesini anlamıştır.

İtalya hariciye müsteşarı Hirtenberg meselesinde 40,000 tûfeğin nakli mevzuu bahseldüğünü unutaraf bir hiç için bir takım gürtlütler çıkarılmış olduğunu göstermeğe çalışmaktadır.

İtalya hariciye müsteşarı Fransız - İngiliz notasının Avrupa'nın iki sınıfa taksimini istihdaf etmekte olduğunu beyan etmektedir.

"Kendilerine herşey caiz görülen memleketler, kendilerine hiçbir şey caiz görülmiyen memleketlerdir."

Fransız - İngiliz notası, böyle bir tasnifi ihtiva etmektedir. Yalnız imzalanmış muahedelere riayeti ihtar etmektedir.

Bolivya Paraguay harbi

ASSOMPTION, 26 A.A. — Bolivya'nın Carrales mmtakasında yapmış oldukları bir taarruz defedilmiş ve Bolivya'lılar ağır zayıya uğramıştır.

İşlenecek Madenlerimiz

(Baş 1 inci sahifede)

Seyfi, Ticaret müdürü Muhasin, Sanayi müdürü Refik, Banksalar umumi kâtipleri, Ziraat Bankası müdürü Ahsen Beyler bulunmuştur.

Kongreyi Oda reis vekillerinden Kara Mustafa zade Ahmet Bey açtı ve yedinci kongreye muvafakiyet temenni etti. Bundan sonra kongreye katılmak üzere Ziya Bey ve mazbata muharrirliklerine Sait Ömer, Sadri Enver Beyler geçerek içtima başlandı. Kongre Gazi Hz. lerile İsmet ve Kâzım Paşalara İktisat vekili Celâl Beye tazimat telgrafları çekildikten sonra müzakerata geçildi.

Madencilik birliği umumi kâtibi Sadreddin Enver Bey tarafından hazırlanan rapor kendisi tarafından okundu.

Sadreddin Enver Bey raporunda bütün madenlerimizin kıymet, istihzsal ve ihraç şartlarını zikrettikten sonra, madenlerimizin işleme için şu temennilerde bulunuyordu:

1 — Yeni maden kanunu lâyhasının bir evvel intacı.

2 — İnfilâk edici maddelerin madencilere Avrupa satış fiyatı üzerinden verilmesi.

3 — Kara ve deniz nakliye fiatlarının tenzili.

4 — Liman tahmil tabliye masraflarının tenzili.

5 — Resmî nisbinin yüzde bire tenzili ve icabında büsbütün lâgvi ve Ereğli havzasındaki kömürlerin de bundan istifade ettirilmesi.

6 — Ereğli ve Zonguldak'taki tahmil ve tabliye vesaitinin asrileştirilmesi.

7 — Teşvikî sanayi kanununa muhalif olarak lâgvedilen muafiyetlerin tekrar inadesi, 1906 ve 2064 numaralı kanunlarla zım olunan vergilerden maden ve sanayi binalarının istisnasını tesis suretile tadili.

8 — İptidai maddelere mahsus cetvelin maden sanayinin ihtiyacı nisbetinde tadili.

9 — Maden direkleri için alınan orman reaminin tenzil veya kâmilten lâgvi.

10 — Hususî şartlarla ihaf edilmiş olan ve bugünkü iktisadî vaziyet karşısında işletilmesi kabildir olmayın maden işletmalarının umumi ahkâm dairesinde tadili.

İtalya kralı

Nil üzerinde büyük bir seddi ziyaret etti

ROMA, 26 A.A. — Assouan'dan bildiriliyor: İtalya kralı ve kraliçesi Assouan'ın ilerisinde Nil nehri üzerinde birçok İtalyan amele ve teknisyenlerin de iştirakile yapılmakta olan büyük seddin inşaatını seyretmişlerdir.

Bu sed, 2,500 metre uzunluğunda ve 35 metre yüksekliğindedir. Önemüdeki tasvirinde yemizde işler bitkiği zaman sed, 5 milyar metre mükkâbi suyu ihtiva edecek bir havuzu çevirmiş olacaktır. Bu inşaat, 2 milyar liraya malolacaktır.

İtalyan amele, hükümdarına seddin granitten bir minyatürünü takdim etmişlerdir.

Kral ve kraliçe, Assouan'da nafia müsteşarı Sirri Bey tarafından karşılanılmışlar.

Kral, amele ile görüşmüş ve seddi görmek için kayığa binmiştir.

M. Litvinof Moskovaya dönüyor

CENEVRE, 26 A.A. — Dün Moskovaya gitmek üzere Cenevre'den hareket etmiş olan M. Litvinoff Rusya komitesi iştirak etmesi için Rusya'ya vâki olan davet hakkındaki hükümeti ile görüşeceği beyan etmiştir.

İtalyanın nüfusu

ROMA, 26 (A.A.) — İtalyanın nüfusu 31 ikinci kânum 1933 de 43 milyon 370 bini bulunmuştur. Roma 1.048.583, Milano 1.013.344, Napoli 853.975, Cenevre ve Torino 600.000, Palermo ve Florence 200.000 nüfuslu. Milanonun nüfusu ilk defa olarak bir milyonu geçmiştir.

Ceruption serkeşlik

BERLİN, 26 A.A. — Havas Ajansı bildiriyor:

Cenaptaki hükümete karşı şiddetli ve kat'i tedbirler itihaz edileceğine dair ahiren M. Frick tarafından irat edilmiş olan nutku, Wurtemberg hükümeti şiddetle protesto etmiştir.

Alman dahiliye nazırının beyanata, M. Von Papan'ın Bavrya hükümetine Almanya'nın Bavrya'ya bir komiser göndermesini mevzuu bahsaldığı suretindeki telgrafına rağmen, Münih'te iyi karşılanmamıştır.

Doğruluğu belli olmayan şayialar arasında 5 martın sonra M. Hitler'in M. Von Papan ile M. Hugenberg ve M. Seldte'yi yerlerini milliyetperverlere terkederek istifade etmeğe davet edildiğine dair bir şayia da vardır.

Bir komünist komposu

SANTIAGO DE CHILI 26 (A.A.) — Zabitanın Montevideo'daki komünist rüesâsı tarafından tertip edilmiş bir komünist komposu meydana çıkarılmış olduğunu söylenmektedir. Tahrikâtçular, ihtilâlin bütün cenubi Amerikaya sirayet edeceğini ümit etmektedirler. Her tarafta sütkin hüküm sürmektedir.

Amerikada iflâslar

VAŞINGTON, 26 A.A. — 1 kânunusunu 1933 denberi banka iflâsları 348 e balığ olmuştur. Yeni vasati olarak haftada 43 iflâs yapılmıştır.

Bu iflâslar miktarında son 15 gün içindeki azalma, bankalara ait moratoriumdur.

Bulgar borçları

SOFYA, 26 A.A. — Başvekil M. Mouchanoff, Paris'e gitmiştir. Mumaleh orada Bulgar iştirakçı hâmilleri ile müzakerelerde bulunacaktır.

Rusyada elektrik

MOSKOVA, 26 A.A. — Tass Ajansına göre Leningrad'da yapılmış olan 90,000 beygir kuvvetindeki bir elektrik müvellidi, Snieper'deki su ile elektrik istihsal eden merkeze gönderilmiş ve orada işletilmeğe başlanmıştır.

Atlantique'in enkazı

PARİS, (A.A.) — Nafia nezareti Sud-Atlantique kumpanyasına, atlantique'in halihazırda demirli bulunduğu rihimdam çekilip çıkarılmasını ihtar etmiştir.

Atlantique kumpanyası vapurun kumpanya tarafından terkedilmesi dolayısıyla nafia vekâletinin bu ihtarı vapurun mülkiyeti kendilerine geçmiş olan 82 sigorta kumpanyasına tebliğ etmiş olduğunu bildirmiştir.

Fransada mali proje kabul edildi

PARİS, 26 (A.A.) — Mebrusan meclisi, 251 rey karş 340 rey ile mali projenin heyeti umumisini kabul etmiştir.

Askeri kredilerin tenzili meselesi dolayısıyla M. Daladier itimat meselesinin ileri sürmüş ve 205 rey karş 378 reylik ekseriyet kazanmıştır.

Yugoslyvyada misak

BELGRAT, 26 (A.A.) — Haricine nazırı M. Yevitch, dün mebrusan meclisine Küçük misak tenzisine müteallik olan itilâfı tekdin etmiştir.

Bursa tezahüratı

Gençerimizin galeyandı hararetle takdir edildi

BURSA, 26 (Telefonla) — İstanbul'da gençlerimizin galeyandı burada hararetle tasvip ve takdir edilmiştir. Bugün Bursa Halkevinde kendiliğinden denilebilecek bir şekilde çok heyecanlı bir toplantı olmuş ve bu toplantıda Bursa gençleri, bir çok talebe hazır bulunmuştur.

Halkevinin bütün salonunu dolandıranlar arasında bir talebe ve müteaddit hatipler hararetle nutuklar söylemişler ve tezahürat fevkalâde heyecanlı olmuştur.

Bir saate yakın süren bu tezahürattan sonra Gazi heykelinin önüne gidilmiş orada da tezahürat yapılmış, Bozkurt ve İstiklal marşları söylenmiştir.

Bundan sonra Gazi Hazretlerine Halkevine ve Türk talebe birliğine su telgrafların yazılmasına karar verilmiştir:

"Uğurunda hepimizin birer nefer gibi canla, başla çalıştığımız Aziz Türk inkılâbına sıkıca her yumruğumuz için bütün Bursa halkı gençliği ve talebesi her zaman hazırdır."

İstanbulda güzel türkçemize karşı yabancılara karşı saygısız müessesiler tarafından yapılan tecavüze karşı gençliğin çok yerinde olarak gösterdiği heyecanlı katkılar ve Bursa gençliğinin daima kendileriyle birlikte olduğunu bu gece Halkevinde toplanan bizler heyecan ve saygularımızla bildiririz."

Mahmut Esat B. ve ecnebi avcılar

İZMİR, 26 (Milliyet) — Şehrimiz ecnebi avcılarından 40 kişi sabık Adliye vekili Mahmut Esat Beyin Kuşadasındaki çiftliğinde avlanmışlardır. Mahmut Esat B. avcılar şerefine bir ziyafet vermiş samimî hasbihallerde bulunmuşlardır.

Ecnebi avcılar klübü fahri reisliğini kabul etmesini Mahmut Esat Beye teklif etmişlerdir, bu teklif kabul edilmiştir.

Bergamada kanlı bir arbede oldu

İZMİR, 26 (Milliyet) — Bergamada muhacirlerden beş, altı kişi arasındaki husumetten dolayı karşı ortasında tabanca ile birbirlerini girmişler ve arbede esnasında 20 den fazla kurşun atılmıştır.

Çarpışma esnasında Hazım isminde biri ölmüş, ekmekeçi Ali Rıza yaralanmıştır. Çıkan kurşunlardan biri de kazaan ancu Hasan Efendiye isabet etmiştir. Hasan Ef. derhal ölmüştür. Halk tabanca selerinden heyecana kapılmıştır.

Derhal yetişen zabıta kuvvetleri faileri yakalamıştır. Yalnız bunlardan Sado isminde biri kaçmıştır.

Adanada zabitanın yurdu

ADANA, 26 (A.A.) — Bugün şehrimizde Adana zabitanın yurdu temel atma merasimi kolordu komandanı Apt'ırahman Nazif Paşa ve bir çok üvâtilerin huzurunda yapılmıştır.

Kızamık ve difteri salgını

ADANA, 26 (A.A.) — Son günlerde şehrimizde kızamık ve difteri salgını halindedir. Stihhiye müdürlüğünce tedbirler alınmıştır.

Çerkezler Türktür

T. D. T. C. Umumi kâtipliğinden: T. D. T. C. merkez heyeti Celâl Sahir Beyin reisliği altında toplanarak vilâyet tedbirleri heyetlerinden gelen kâğıtları teklif ile icap eden cevapları kararlaştırmış, Çerkeslerin Türk oldukları hakkında cemiyete gönderilmeyen bir teklifi azadan Ahmet Cevat Beyin buna dair bir raporu ile birlikte T. T. T. cemiyetine göndermeğe, türkçenin istikametlerine ve lâhikalarına ait başka bir teklifin de tevsi, tevsiye edilmeğe üzere sahibine iadesine karar verilmiştir.

Umumi merkez heyeti önümüzdeki çarşamba günü saat 14 te tekrar toplanacaktır.

Dahilî Piyasada Şeker Kıtılığı Korkusu Yoktur

İrpan

Frenkçe konuşan Türkler

Geçenlerde bu sütunda yazdığım gençlik ve inkılap fikrini eğer bugün aynen tekrar etseydim, tam günün meselesini çizen bir levha olurdu.

Gençliği millî varlığa karşı o kadar kıskanç görmek isteriz ki çöle doğru bakan Arap kafası ile züppeğe kayan frenk kırmızı bu asabiye karşısında nefes almamaları.

Bu yalnız gençliğe, darülfünun talebesine ayrılmış bir borç değildir. Her Türk fert itibarile millî varlığını rencide edenlere siper olmayı bilmelidir.

Bilmelidir ve her şeyden evvel kendi kendine bu kanaati telkin etmeli, Türk toprağında Türkten başkasının hakkı olmadığına iman etmelidir.

Bu imanı ilk Türkçe kelimeyi konuşan Türk yavrusundan baştan bir kaç devir silindiri geçen en yaşlı nesle kadar aşılacak lazımdır.

Bir Türk benliği vardır. Ve Türk benliği Türk varlığı kadar kendini gösterme kadirdir. Bunu kabul eden her Türk toprağının kendisine ait bir mabet olduğuna inanmıştır.

Türk gençlerinin İzmirde ve İstanbulda bu benliğini canlandırarak hareketlerine şahit oluyoruz.

Yalnız bir nokta var. Geçen defaki yazımda inkılâbı kıskanarak yapılan ileri hareketlerin hükümet otoritesini rencide etmeyecek bir yolda gitmesini ima etmiştim.

Bugün bu türkçe meselesinde bilhassa frenk kafalı kadını ve züppe ruhlı erkeklere hitap ediyorum.

Bildiğimiz cenebi dilini, Türkiye hudutlarından dışarıya ve yahut memleketinize misafir gelen bir Avrupalının yanında konuşunuz. Giravat almak için girdiğiniz Rum mağazasında, korsanızı tamir için müracaat ettiğiniz Ermeni dükkânında fransızca konuşursanız taşlanacak o dükkanların camaklarını değil, sizin kafalarınız olur.

Geçen gün Beyoğlunda frenkçe bir isim taşıyan bir ermeni korsacı dükkânında Türk hanımların satıcı Ermeni dudakları ile frenkçe konuştuklarını duyduğum zaman, bu Ermeninin hesaplarını, defterlerini fransızca tutup müşterilerile de fransızca konuşmasına karşı ses çıkarmaktan utandım.

Yerli Rum ve Ermenilere yaşadıkları memleket dilini bırakıp bizimle fransızca konuşmak cür'etini içimizdeki tatlı su Türkleri veriyor.

Burhan CAHİT

Vilâyette

İskân işleri

Hazirana kadar bitirilmesi mukarrerdir

Dahiliye vekâleti, bütün vilâyetlere ve bu meydana İstanbul vilâyetine de iskân işleri hakkında mühim bir tamim göndermiştir.

Bu tamimde iskân işlerinin üç aya, yani mali sene başı olan hazirana kadar, tasfiyesini bildirilmiştir.

Haziranda iskân idareleri kaldırılacaktır.

İtalyan konsolosu

İstanbul konsolosu dün vali muavini Ali Rıza Beyi ziyarete etmiştir.

Emniyet müdür muavini

Emniyet müdürlüğü muavini Hüsnü Beyin rahatsızlığı bir haftadan beri devam etmektedir. Hüsnü B. daha bir kaç gün vazifesine gelebilecektir.

Mezuniyet

Emniyet müdürlüğü ikinci şube müdürü Ata Beye rahatsızlığından dolayı vekâletçe 15 gün mezuniyeti verilmiştir. Kendisine mezuniyetinden Ziya Bey vekâlet etmektedir.

Belediye

933 bütçesi

Dün daimî encümeninde ikmal edildi

Belediye 1933 bütçesinin tetkikatını dün ikmal etmiştir. Dünkü daimî encümen içtimama valisi ve belediye reisi Muhiddin Bey riyaset etmiştir.

İmdadı sıhhi

Belediye yeni tesis edilen imdadı sıhhi merkezleri için otomobil almıştır. Otomobillerin sandıkları burada sureti mahsusada yaptırılmıştır.

Yol vergisi

Mart maaşından, belediye yol vergisinin ilk taksiti olarak 3 lirası kesilecektir. Bunun için şubelere bir tamim gönderilmiştir.

Müteahhitlerin kazanç vergisi

Büyük inşaat ve iş yapan müteahhitlerin kazanç vergisi almak zorlaşmıştır. Belediye şubelere bir tamim göndererek kendilerinin kazanç vergisi almak müteahhitlerin bir listesinin yapılmasını bildirmiştir.

Kurbağalı deresi

Şehir meclisi son içtimamda Kurbağalıderenin temizlenmesi için kırk bin lira tahsisat kabul etmiştir. Belediye derenin temizlenmesi için bir proje hazırlanacaktır. Belediye fen heyeti müdürü Ziya Beyin mecliste verigi iza-hata göre proje dört ayda ikmal edilecek ve ondan sonra işe başlanacaktır.

Verilecek tahsisat kifayet ederse bütün dere tathir edilecek, buraya lağınların akmaması temin olunacaktır. Kırk bin liralık tahsisat kâfi gelmezse o zaman derenin ancak bir kısmı temizlenecektir.

Edirne-İstanbul yolu

Edirne — İstanbul asfalt şosesinin inşası için icap eden tetkikatı yapılmıştır. Bu yol inşa edince Avrupalardan otomobile gelecek yolcular, hiç bir arızaya uğramaksızın kolayca İstanbula gelebileceklerdir.

Edirne, Kırklareli, ve Tekirdağ vilâyetleriyle İstanbul vilâyeti arasında cereyan eden muhabere neticesinde bu vilâyetlerin asfalt şose için ancak kırk bin lira tahsis edebilecekleri anlaşmıştır. Şu halde şosenin inşası için masrafların kısmı azami İstanbulun yol tahsisatı beş senelik vilâyet yol programı üzerine taksim edilmiştir.

Beş senelik yol programı umum vilâyet meclisi tarafından kabul ve Nafia vekâletince tasdik edilerek tatbikat safhasına girmiştir. İstanbul vilâyeti, diğer vilâyetlerin koyacakları kırk bin liralık tahsisatın mütebakisi için yeni bir karşılık bulamadığı takdirde hükümetin yardımını istenecektir.

Halkevi kütüphanesi

Halkevi kütüphanesinde okuyucular her gün artmaktadır. Okuyucuların hangi meslekten insanlar olduğunu ve ne okuduklarını anlamak için fiş usulü ihdas edilmiştir. Her okuyucu evvelâ küçük bir fişe ismini adresini, ne iş yaptığını ve hangi kitabı okuduğunu yazmaktadır.

Turing Klübün

Çay ziyafeti

Türkiye Turing ve Otomobil klübünün Türk - Yunan şubesi martın beşinci günü Maksim salonlarında büyük bir çay ziyafeti tertip ediyor.

Şehrimizin Türk ve Yunan kirbah mahafilinin iştirak edeceği bu çay ziyafetinde Darülbeydiye ve Yunan operet kumpanyası artistleri oynayacaklar ve daha bazı temsiller yapılacaktır.

Zonguldak Halkevi

Zonguldaktan bildiriliyor: Zonguldakta inşa edilecek olan Halkevi binası projesi minakasa ya konulmuştur. Yirmiyi yakın proje gelmiştir. Projeleri, tetkik etmek üzere teşkil edilen Halkevi fen heyetile birlikte çalışarak üzere İstanbul Halkevinden bir mimar heyeti gelmiştir. Bütün projeler, sergi halinde teşhir olunacaktır.

Maarifte

Üç bin kelime

Bugünkü içtimada derleme işi görüşülecek

Şehrimizdeki bütün lise ve orta mektepler türçe ve edebiyat muallimleri bugün saat 17 de maarif müdürlüğünde bir içtima yapacaklardır. İçtima 150 kadar muallim iştirak edecektir.

İçtima darülfünun edebiyat fakültesi müderrisleri de iştirak edeceklerdir. Bu toplantıda İstanbul teşkilâtının söz derleme işinde kadar Vekâlete bir şekilde çalışması için yeni bazı kararlar verilecektir.

İstanbulda şimdiye kadar toplanan yeni kelimeler üç bini tecevüf etmiştir. Bu kelimelerin tasnifi ikmal edilmiştir. Bir kaç güne kadar Vekâlete gönderilecektir. İstanbulda toplanan bu üç bin kelime içinde lügatlarda bulunmayan bir çok orijinal sözler vardır.

Darüşşafaka Lisesi mezunları

Darüşşafaka lisesi mezunları cemiyeti 3 martta Halkevinde bir içtima yapacaktır. Bu içtima eski ve yeni bütün mezunlar davet edilmiştir. Cemiyetin yeni nizamnamesi müzakere edilecek ve idare heyeti intihap olunacaktır. Yeni nizamnameye göre, cemiyet mezunlardan muhtacı muavenet talebe için bir yurt açacak ve bir mecmua neşredercektir.

Divan toplandı

Darülfünun divanı dün saat 15 te içtima etmiştir. Bu içtimada hukuk fakültesine dair yeni imtihan talimatnamesi tekkik ve kabul edilmiştir. Keza tıp fakültesine ait imtihan talimatnamesi de tekkik edilmiştir.

Yeni ortamektepler

Maarif vekâletinin bu sene Sarıyer, Bakırköy ve Kasımpaşada birer orta mektep açmağa karar verdiğini, bu mekteplere ait binaların İstanbul vilâyeti tarafından tedariki için maarif müdürlüğüne tebligat yapıldığını yazılmıştır.

Orta mektebe ihtiyaç görülen semtlerin halkı vekâletin kararından son derece memnun olmuşlardır. Vilâyet, şimdiden bu üç yerde münasip bir bina aramağa başlamıştır.

Kasımpaşada eski Bahriye nezareti binası bir orta mektep için çok geniş görülmüştür. Bunun için başka münasip bir bina bulunacaktır.

Diğer taraftan Karagümruk ve Edirnekapi gibi semtlerde de bir orta mektebi mevcut olmadığı için buranın talebesi Beyazıt veya Aksarayaya kadar gitmeğe mecbur oluyolar.

Karagümruk, Edirnekapi İstanbul'un en fakir semtleridir. Buradaki çocuklar yol masrafına tahammül edemiyorlar. Halk arasında bir mazbata hazırlıyarak bu civarda bir orta mektep açılması için Maarif vekâleti nezdinde ricada bulunacaktır.

Konferans

Darülfünun hukuk fakültesi profesörlerinden Ahmet Reşit Bey dün akşam Halkevinde kadınlar birliği tarafından tertip edilen konferanslardan beşincisini vermiştir. Mevzu "Cemiyeti Akvam" idi. Konferanstan sonra genç san'atkarlar tarafından bir konser verilmiştir.

hakkında tahkikat yapılırken ortadan kaybolmuştur. Yapılan tahkikatın Alinin İstanbula kaçtığı anlaşılması ve burada yakalanması için Emniyet müdürlüğüne yazılmıştır. Polis ikinci şube müdüriyeti tarafından yapılan tahkikat neticesinde Alinin burada saklandığı yer tespit edilmiş ve kendisi yakalanmıştır. Ali tahkikat evrakile birlikte mahfuzan Devreke gönderilmiştir.

Kocalı bir kadın kaçırıldı?

Şehrimizde 50 yaşında bir kadının gene o yaşlarda kocasını bırakarak İzmirde gitmiştir. Nişantaşında oturan bu hanımın kocası da istida ile vilâyete müracaat etmiş ve kendisi de İzmirde gitmiştir.

Mahkemelerde

Esrar mıydı?

Esrar veya zencefil olduğu araştırılacak

Odasında esrar içirtmek ve ötekine berikine esrar sattığı için ağır ceza mahkemesince 7 ay hapse ve 116 lira para cezasına mahkûm olan Hayri hakkındaki kararı, temyiz mahkemesi bazı noktalardan bozarak tekrar ağır ceza yaade etmiştir. Hayri, üzerinde yakalanan maddenin esrar değil zencefil olduğunu iddia ettiği halde bunun ehli vukufça tetkik edilmemiş olması, müdafanın ruyu sebeplerinin zikredilmemesi, bozmayı mucip olmuştur. Mahkeme müddeiummümlük talebi üzerine, bozma kararına uymuştur. Mahkeme, Hayrinin evinde bulunan maddenin esrar olup olmadığını tesbiti ve esrar kabağının başka işte kullanılıp kullanılmadığını tıbbi adlice tesbiti için duruşmayı başka güne bıraktı.

Sigara kâğıtları

Evinde üç defter sigara kâğıdı bulunan Üsküdar'da, hacı Derviş ağasının refikası Emine Hanımın duruşmasına dün ihtisas mahkemesinde devam edilmiştir.

Geçen celsede dinlenen Şadiye isminde bir hanım, suçunun bu sigara kâğıtlarını satmak için yanında bulundurduğunu iddia etmiş, bu iddiasını teyit için bazı şahitler de göstermiştir.

Emine Hanımın bunları satmak için aldığı iddiası mahkemece varit görülmemiş ve suçunun kaçakçılıktan beraatine karar verilmiştir. Emine Hanım, yalnız kaçak kâğıtlar için dört yüz küsur kuruş ceza verecektir.

* Hırkaşerifte, Eskialipaşa camii altında oturan demirci Mustafa isminde biri, 13 defter sigara kâğıdı starken cürmü meşhut halinde yakalanmakla maznundur.

Mustafanın dün adliyedeki ihtisas mahkemesinde duruşması yapılmıştır. Suçu, bu sigara kâğıtlarını çok sigara için haminesini için aldığını, satmağı aklından geçirmedikini söyledi.

Muhakeme, şahitlerin celbi için kaldı.

Neşriyat davası

"İttihat ve Terakki nasıl doğdu, nasıl yaşadı?" isimli tarihi tefrikadan dolayı tefrikada ismi geçen Damat Mahmut Paşanın oğlu Asım Bey tarafından Son Posta gazetesi aleyhine bir dava açılmıştır.

Asım Bey, vekili Etem Ruhi Bey marifetile Son Postadan 20 bin lira tazminat istemektedir.

Poliste

Kumarbazlar

Evveldi gün zabıta memurları Çemberlitaş civarında bir evde kumar oynandığını haber almış ve tertibat alarak cürmü meşhut halinde 8 kişiyi yakalamıştır. Masada oyun kâğıtları ve fişler bulunmuştur.

Taşla cerh

Bomonti tanzifat ahırlarında yatan çöpçü Musayî Feriköy sakinlerinden Mehmet ve Hüseyin taş atmak suretile başından yaralanmışlardır.

İşportadan...

Pangaltıda İcadiye sokağında satıcı Boğos Carlmann mağazası önünde işportasıyla durmakta iken Galatada Salimin kahvesinde çalışan Salim işportada, bir kutu içindeki tuvalet taraklarını çalarken yakalanmıştır.

Kaçak sigara

Heybe içinde üç paket köylü ve bir paket Halk sigarasını Paşabağcısına götürün Hüseyin yakalanmıştır.

Yankesici

Cerrahpaşada Cumartesi pazarında Abdullah Ef. hanmda bir şahsın nikel bir saatini yankesicilik suretile çalan İbrahim ve arkadaşları yakalanmıştır.

Burada bir cinayet

maznunu yakalandı

Ali isminde birisi Devrekte bir cinayet cürmünden dolayı

Ekonomi

Toz şeker mebzul!

Yerli fabrikalarımızın elinde 1200 vagon kadar şeker var

Yerli şeker fabrikalarının elinde kalan şekerlerden hemen mebzul toz şekerdir. Bundan bilimiz neden bazı kimseler enzeleye düşmekte ve küp şeker alamamağı bir boşluk addedmektedirler.

Alpullu şeker fabrikasının 400 vagon kadar toz şekeri vardır. Diğer şekerler de talep edilmekte

Uşak şeker fabrikasının elinde 800 vagon kadar toz şeker vardır. Aldığımız malümata nazaran, Alpullu fabrikası Uşak toz şekerlerinin de İstanbul piyasasına satılmasına tavassut edecektir.

Hayvan borsası resmi Sanayi raporu

İktisat vekâletinden hayvan borsasına borsa resminin bade-ye kıymeti umumiye üzerinden eköl, siklet üzerinden alınması emir gelmiştir.

Hayvan borsasında borsa resmi şimdiye kadar hayvanların kıymeti umumiyesi üzerinden alınmakta idi. Hayvan fiyatları bu kıymette borsa varidatı da bittirilmeye başlandı.

Bunun üzerine borsa şeklin değiştirilmesi için İktisat vekâletine müracaat etmiştir. Borsaya gelen emirle bu müracaatın kabul edildiği bildirilmektedir.

Bundan sonra borsa resmi hayvanların sikletini gösteren kilo üzerinden alınacaktır.

Mezbahada normal olarak 2000 — 2500 koyun, 150—200 sigır kesilmektedir.

Bulgaristanda şeker

Bulgar maliye nezaretinin emriyle şeker rüsümünü arttırmak için hazırlıklara başlanmıştır. Bu teyazda alâkadar memurlara şeker fabrikalarıyla, şeker depolarıyla satış mahallerinde şeker miktarlarını tesbite başlamışlardır. Nazırlar meclisinde kilo başına mevcudundan başka daha üç frank vergi zammı yapılması düşünülmektedir.

Bulgar tütünleri

Bulgarlarla Macarlar arasında yapılan müzakereler neticesinde tirat aletleri vererek Bulgaristandan on beş vagon tütün almayı Macar rejisi kabul etmiştir.

Bulgaristanda şarap

Bulgaristanda mevcut 53 bağcılar cemiyetinde 33 şarapçılar cemiyetleri ittifakı on üçüncü âdi kongresini Sofyada yapmıştır.

BORSA

(İş Bankasından alınan cetveldir.)
25 ŞUBAT 1933

Akşam Fıatları	Tahvilât
İstikrazlar	Elektrik
İstanbul dahilî 96.—	Tramvay
İstanbul dışı 7,10	Tünel
Muvahhede 62,25	Rihtim
İşbankası 5,75	Anadolu I 46,20
İşbankası mahi 7.—	" III 45,20
İşbankası 11,75	" Mü. 55,20
İşbankası 7,75	mesail
İşbankası Belediye 99	
İşbankası 99	

ÇEK FİATLARI

Kuruş	Kuruş
Paris 12,06	Prağ 16,95
İstanbul 7,19	Viyana 4,22,25
İstanbul dışı 47,48	Madrid 6,72,75
Milano 9,29	Berlin 1,98,85
Bahçe 3,38,80	Varşova 4,24
Pekin 82,70,75	Peşte 3,90,83
Peking 24,40,9	Bükreş 34,90,83
Pekin 67,69	Belgrat 34,82,50
Pekin 1,17,69	Moskova 10,74

NUKUT (Satış)

Kuruş	Kuruş
İstanbul 189,—	1 Şilin, Av. 27,—
İstanbul 722,—	1 Pezeta 17,—
Dolar 211,—	1 Mark 50,—
Lira 210,—	1 Zelo 24,—
Belgica 117,—	1 Peşo 23,—
Drabmi 23,—	20 Ley 33,—
İsviçre 820,—	10 Dinar 55,—
Liva 26,—	1 Cernoveç —
Florin 85,—	1 Altın 9,24
Kur. Çek 122,—	1 Mecidiye 35,—
	Banknot 2,39,—

Milliyet

Asrın umdesi "MİLLİYET" tir.

27 ŞUBAT 1933

İdarehane: Ankara caddesi, 100 No.

Telgraf adresi : Ist. Milliyet

Telefon Numaraları:

Bagmuharrir ve Müdür: 24318

Yazı işleri Müdürlüğü 24319

İdare ve Matbaa 24310

ABONE ÜCRETLERİ :

Türkiye için Haric için

L. K. L. K.

3 aylığı 4 - 8 -

6 " 7 50 - 14 -

12 " 14 - 28 -

Gelen evrak geri verilmaz. — Müddeti geçen nüshalar 10 kuruştur. Gazete ve matbaaya ait işler için müddiyyete müracaat edilir. Gazetemiz ilanların mes'uliyetini kabul etmez.

BUGÜNKÜ HAVA

Yeşilköy askeri rasat merkezinden aldığımız malfümata nazaran, bugün hava az bulutlu olacaktır.

26-2-933 tarihinde hava tazeyiki 758 milimetre, hararet en fazla 9, en az 5 derecedir.

Kabak tadı verdi

Anladık bir genç Musevi kızı ne idiği belirsiz bir Yunan oyuncusu ile Atınaya kaçmış. Anladık. Bu vak'a olalı bir haftadır, gazetelerimiz baştan aşağı bu macera ile meşğuldür. Hatta iki kaçağın cepelerindeki paraya kadar bile hesap edenler var. Kendi cebimizde kaç para olduğunu bilmezken bu iki kaçağın keselerinde meşgul olmayı gülmüş bulurum. Vak'a oluncu yazılır, mütalea yürütülür, geçer gider. Gazetelerimiz bilimiyerek kıymetsiz bir Yunan aktörüne reklam yapmaktan başka bir şey yapmamaktadır. Alehusus bu adam İstanbul'da bir de film çevirmişti. Bütün bu macerayı o filmi kıymetlendirmek için yapmadığı da ne mülmüm?!

Nihayet, iyi kötü iki genç İstanbul'dan Atınaya kaçtı diye sütun sütun yazı yazmak manasızdır. Hele bütün bu patrırlardan sonra bu iki gencin hâlâ bulunamadıklarını yazmak bütünümlü gülünç oluyor.

M. Pappas kız kaçırması. M. (Şor) un da kızı kaçırması.. Lâkin bize ne?! Türkiye hudutları dahilinde ilk kaçağı ve kaçırılan kız bu mudur?..

Bir kibritle bir tren yürüyormuş...

Her şey bertaraf ama ilim ve fenne karşıhürmet ve itibarı ilk vazife bilir bir adamın. Onun için sanmayın ki; ilimle alay ediyorum, yalnız hâdiseye bir mi zah gözlüğüle bakacağım.. Bursada fen erbabından bir zat mühim keşifte bulunmuş, atomların arasındaki cazibe kuvvetinin

Kazanç vergisi lâyihası

Martta B. M. Meclisinde müzakere edilecek olan Yeni Kazanç kanunu lâyihasının Bütçe encümeninde kabul edilen son şeklini neşre devam ediyoruz:

Fasıl: 4

Hizmet erbabının kazançları

MADDE 15 — 16 nci maddenin üçüncü fıkrasında yazılı olanlar haric olmak üzere yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve on ikinci maddelerde mevzuubahs hakiki ve hükmi şahıslar, istihdam ettikleri her smf müdür, memur, müstahdem ve işçilere ve murakıplara her ne nam ile olursa olsun bir ay zarfında verdikleri mebeliği ve mevcut ise ücret mahiyetinde bulunan ayniyatı ve meclisi idare ve murakabe meclisi reis ve azasına verilen ücreti huzurları ve bunlardan kesilmiş olan vergi miktarını mübeyyin esamî üzerine tanzim edilmiş ve müessesenin salâhiyyetleri şahsiyeti tarafından imzalanmış bir bordroyu ertesi ay nihayet yirminci günü akşamına kadar mensup oldukları varidat tahakkuk idaresine tevdi ederler.

Ecebî parasile vaki tediyat, tediyeye gününün fiatına ve ayniyat gününün rayicine göre kıymetlendirilerek bordroya dercolunur.

Umuru nafia taahhüdâtında bulunanlarla muayyen mevsimlerde fazla işi istihdam eden ihracat müesseseleri, yalnız tediyeye olunan meblâğı yokünile, işçi ve amelâ adedini muhtevî bordro verebilirler. Bu gibi müesseselerde, esamî üzerine tanzim edilmiş ve istihkak sahiplerinin imza veya müdürlerini hâvi tediyâ bordroları, âlâkadar Maliye memurları tarafından talep vukuunda ibraz edilmek mecburidir. Umuru nafia taahhüdâtında bulunanlar nezdinde, taahhüd veya inşaatın devamı müddetince, murakabe vazifesiyle mükellef ve mahallî defterdara merbut ücretli bir veya müteaddit murakıp Maliye Vekâletince tayin olunabilir. Velev bir defaya mahsus ta olsa, icra ettikleri sanat dolayısıyla artistlerin kazançları ve buna ait vergi miktarları, çalıştıkları müessesenin, (hususî meslekler haric) müstahdem bordrolarında gösterilmesi mecburidir. Bunların gündelik kazançları nüfusu yirmi bine kadar olan şehirlerde üç liradan; ve bu mikdardan fazla nüfusu olan şehirlerde umumî-

den istifade ederek akıl ve hayale gelmiyecek istifadeler temin edecektir. En basit misal işi: Bir kibrit yakınca bir tren hareket edebileceği..

Vaktile Karacaahmet Sultan isminde evliyanın bir zatın da duvara binip yürüttüğünü küçükken hikâyeye diye dinlemiştim.. O zamanda yaşamış kimselere tesadüf etmediğimiz için duvarın hakikaten yürüyüp yürümediğini de bilmem. Lâkin Allah biliyor ya! Bir kibritle bir trenin nasıl yürüyeceğini pek merak ediyorum. Düşünün bir kere üç kuruş verip bir kutu kibrit aldığımızı Ankaraya kadar treni yürütürsünüz..

Yook! Bu kadar kolaylığa tahammül edilemez. Sonra dünyada tren den geçilemez. Lokomotifler otomobil gibi olur, sokaklarda raydan geçilmez ve düşük sesinden kulaklarımız dünya gürültüsünü işitmekten mahrum kalır. Şunu bir kibrit değil de hiç olmazsa bir okka gazyağı ile yürütülen de ortaklı biraz tenhalasın! Nedir bu tren kalabalığı yahut!

Yook! Bu kadar kolaylığa tahammül edilemez. Sonra dünyada tren den geçilemez. Lokomotifler otomobil gibi olur, sokaklarda raydan geçilmez ve düşük sesinden kulaklarımız dünya gürültüsünü işitmekten mahrum kalır.

Yook! Bu kadar kolaylığa tahammül edilemez. Sonra dünyada tren den geçilemez. Lokomotifler otomobil gibi olur, sokaklarda raydan geçilmez ve düşük sesinden kulaklarımız dünya gürültüsünü işitmekten mahrum kalır.

FELEK

yete dört liradan aşağı olamaz; sarıkâr söyleyicilerin ve çalgı çalanların gündelik kazançları bunların bulunduğları şehirlerin nüfusuna göre arttırlar için tayin olunan miktarların en az üçte biridir. Bunların aldıkları mebeliğin daha az olduğu iddiası memnu değildir.

Ticaret ve san'at müesseseleri tarafından bir defaya da münhasır olma, hakemlik, müsavirlik, mutavassatlık gibi hizmetler dolayısıyla her kim olursa olsun verilen mebeliği, bu müesseselerin müstahdem bürolarında gösterilir ve o suretle vergiye tâbi tutulur.

Ecebî memlekette bulunan bir müesseseye merbut olup, Türkiye'de çalışırken hizmet erbabının istihkakları, nezdine gönderdikleri müesseseler tarafından aylık bordrolara ithal olunur. Bu kabîl şahıslara vâkî tediyat, Türkiye'de diğer bir müessese tarafından icra edilmekte ise nezdine gönderilen müesseseye, keyfiyeti mensup olduğu varidat idaresine tahviren bildirme mecburudur. Türkiye'de bulunan bir müesseseye mensup olup, daime suretle ecebî memlekette çalışmış memur ve müstahdemlerden çalıştığı ecebî memlekette vergiye tâbi tutulduğu isbat edilmek şartile Türkiye'de bulunanlar ayrıca vergi aranılmaz.

Vergileri 14 üncü madde mücibince gündelik gayri safi kazanç üzerindeki kayımların veya mükelleflet rapredilmiş olan seyyar mükelleflerle bunları gibi mükellef tutulanlar, her hangi bir müessesenin kadrosuna dahil sanâtkâr ve işçiler veya müstahdemler meyanına dahil olurlarsa 71 nci maddede zikrolunan vergi karnelerinde vergilerinin tediyeye olunduğu gösterilmek ve gösterilmek şartile hizmete girdikleri tarihin müsadif olduğu taksit müddetinin hitamına kadar bordrolara kaydedilmekle beraber kendilerinden vergi tevkif edilmiz. Bu müddetin hitamında, diğer hizmet erbabi gibi muameleye tâbi tutulurlar. Bu kabîl mükellefler, vergi karnelerini ibraz etmedikleri takdirde vergileri kendilerine tediyeye sırasında, alelûsul tevkif olunur.

Vergi karnesi almış olan seyyar mükellefler, herhangi bir müessesenin kadrosuna dahil olamazlar o müessesede muvakkat ve arzî işlerde çalışarak olurlarsa, vergi karneleri ve vergilerinin taksit zamanlarında muntazam ödedikleri o müesseseler tarafından gösterilmek ve keyfiyet hizmet erbabına ait bordrolarda gösterilmek şartile kendilerinden tediyeye sırasında tevkifat yapılmaz.

MADDE 16 — Bu kanunun 7, 8, 9, ve 12 inci maddelerinde yazılı olanlar haricinde kalan umumî ve hususî müesseselerle, cemiyetlerden her ne ünvân ile olursa olsun hizmet meblâğı para alanlar için de 15 inci maddede mücibince aylık bordro verilmesi mecburidir.

Bu bordrolar, müessese ve teşekkülün idaresini deruhte eden şahıslar tarafından tanzim ve imza olunur.

Bina vergisi kanunu mücibince senelik gayri safi iradî beş yüz liraya geçmiyen mahallerde icrayı ticaret ve san'at eden helvacı, kasap, kömürçü, sebzeçi, bakkal, tenekeci, berber gibi küçük ticaret ve sanat ve hîrfet erbabı tarafından bordro verilmesi mecbur olmayıp bunlar kullandıkları müstahdemlerin isimlerini vergi idaresine bildirirler. Bu kabîl yerlerde istihdam olunan şahısların vergileri 13 üncü maddenin D fıkrası mücibince maktu-an tayin edilir ve vergileri "vergi karnelerinde" gösterilir.

MADDE 17 — Umumi, hususî mülhak bütçelerle ve belediye bütçeleriyle idare edilen daire ve müesseselerle köy sandıklar ile mümâsil teşekkül-lerden ticaret ve sanayi odaları bor-salardan fikri ve bedeni hizmet mukabilinde maaş, ücret, tahsisat, hakları huzur, tazminat, yevmiye, ikrâmiye, ihbariye alan memur ve müstahdemlerle bu kabîl erbabi istihkak için

FELEK

Pr. Sayce öldü

Eti tarihi için çalışan bir âlimi kaybettik

Uzun yıllardan beri devam eden değerli mesaisile Eti tarihini meydana çıkaran ve dünya ilim âleminde büyük bir şöhrete sahip olan İngiliz Akademisi azasından Profesör (Sayce) âhiren vefat etmiştir.

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti memleketimizin ve ecdadımızın yüksek medeniyetini meydana çıkarmak suretile insanlığa ve Türkiye'ye büyük bir hizmet ifa etmiş olan bu kıymetli âlimi Türk münevverlerine tanıtmayıp bir borç bilmiştir.

Şafakdaki makale de bu maksatla yazılmıştır.

Büyük bir Hititoloğun ölümü

Eti tarihini en iyi bilenlerden Profesör A. H. Sayce'in ölümü teessürle haber alınmıştır.

Millî tarihimizin derinliklerinde yaptığı kıymetli tetkiklerde daima orijinal, bitaraf ve samimi sesini işittiğimiz ve ilminden müstefit olduğumuz bu büyük adamın ölümüyle ilim âleminin bu sahasındaki boşluğunu daima hissedeceğiz.

Profesör Sayce Anadolunun en eski medeniyetini kuran ecdadımız Etiler hakkında, ömrünün mühim bir kısmını hasrederek bir çok kâşiflerde bulunmuş ve bir hayli eserler neşretmiştir. Hatta Hitit (Eti) ismini ilk defa olarak meydana çıkaran o idi.

25 Eylül 1845 te Shirehampton'da doğmuştu. Tahsilini ilmal ettikten sonra Oxford Darülfünununda 1869 da "fellow" olmuş ve tedris hayatına başlamıştı. 1876 dan 1890 a kadar Oxford'ta mukayeseli filoloji Profesörü olmuş, 1891 de de assriyoloji Profesörü intihap edilerek 1919 a kadar bu vazifede kalmıştı.

1859 da henüz bir mektep talebesi iken Mısır Hiyerogliflerini ve Asur alfabesini öğrenmeye başlamış ve mektebi bitirmez bir Asur grameri meydana getirmişti. Bu sahada birçok âlimlerin ona ne kadar medyun oldukları aşkârdır. Harikulâde faal olan muhayyilesile bu eserde mukayeseli filoloji yapmış oluyordu. Bu yüksek âlaka ve kabiliyeti onu yakm şark Arkaolojisinin en müşkil meselelerini halle sevkettiği ve buna ait âlakaları muhitinde takviye etmiştir.

Eti hiyerogliflerini okuma hususundaki sabrık gayret ve orijinalitesi, beşeriyete bir çok yeni hakikatler öğretiyor ve böylece muhteşem Etiler dünyasına yeni bir ışık çevrilmiş oluyordu. Tarkondemos adlı Eti Hükümdarına ait küçük bir mühür üzerindeki hiyeroglif yazısı ilk defa olarak okumak için yirmi sene çalışmış, uğraşmıştı. Bu mesai neticesinde Eti hiyeroglif kitapları âlemine girilmiş bulunuyordu. Kendisini tamamen harisettiği bu tetkik sahasındaki aşkı bütün hayatında bakı kaldı ve her yeni Eti kitabesini neşretmek fırsatını kaçırmadı. Unutulmuş Atalarımızın yüksek medeniyetini meydana çıkaran "Hittites, the story of a forgotten Empire" "Etiler, yahut Unutulmuş bir İmparatorluğun hikâyesi" unvanlı eseri çok değerli bilgiler ve izahlarla bu

aylık bordro tanzimine ihtiyacı olmaları bunların vergileri 65 inci maddede mücibince tediyeye sırasında hesap ve tevkif olunur.

MADDE 18 — Hizmet erbabına ait aylık bordrolar, bunların hizmet ettikleri daire ve müesseselerin bulunduğları mahallin mensup olduğu vari dat idaresine verilir.

(Devamı yarın)

[Lâyihasın, menkul kıymetlerin gelirleri üzerinden alınacak vergi ve nisbetler hakkındaki kısmını yarın neşre edeceğiz.]

8 Genç Kızlar Klübü

Bir genç kızın ilk aşkı tasvir eden bir film.

Senenin en güzel filmi ve dünyanın yeğane büyük tenoru **JAN KIEPURA'**nın **MAGDA SCHNEIDER**, **LUCIEN BAROUX** ve **PIERRE BRASSEUR** ile beraber temsil ettiği tamamen Fransızca sözlü ve şarkılı

Bir Gecenin Şarkısı

zengin ve rengin filminin ilk irasesi gecesi olan Ötümüzdeki Çarşamba akşamı için biletler

MELEK ve ELHAMRA

Sinemalarında şimdiden satılmaktadır.

Bu calibi dikkat ve cazip filmde **JAN KIEPURA**; **RIGOLETTO**, **TRAVIATA**, **LA BOHEME** ve İtalyan repertuarının en mükemmel şarkılarını tağanni edecektir.

Tabancalı hırsızlar

Düzceden bildiriliyor: Kızla nahiyesinde bakkal Mehmet Ef. nin dükkânını soymıya gelen üç kişi tarafından tabanca ile ağır surette yaralanmıştır. Hırsızlar kaçmıştır. Hacı Mehmet Ef. tedavi altına alınmış, hırsızların derdesti için takiplerine başlanılmıştır.

İhtisamlı medeniyeti gözlerimiz önüne seriyor.

Daha sonra "Vannik" denilen ve Van gölü mmtakasmda Etilerin muasırları olarak yaşayan Altaik halkın dilini de ilk defa olarak okumak şerefi ona nasip olmuştur. (1882) İngilterede 1874 den sonra Arkeoloji Cemiyetinin Reisi olmuş ve 1918 e kadar bu vazifeyi ifa etmiştir. Asur kitaplarından bir çok dini metinleri tercime ve neşretmiştir. Bu tercüme Asur tarihinin de dönüm noktasını teşkil edecek kıymet ve ehemmiyette idi.

Son bir kaç senelik tetkikleri arasında Etilerin bir kolu olan ve İtalyaya hicret ederek orada en eski yüksek medeniyeti kuran Etrüskler de bulunuyordu. "Asiya Cemiyeti Mecmuası" da intişar eden makaleleri bu tetkiklerin de ne kadar ehemmiyetli neticeler verdiğini gösteriyor. Burada Etrüsk dilinin ve medeniyetinin Eti dil ve medeniyetle olan benzerlikleri anlatılıyor.

"The Records of the Past" "Geçmişin kayıtları" namı altında neşrettiği bir seri küçük kitaplar yakın şark Arkeolojisi üzerinde büyük bir âlaka uyanırmış ve bu çalışmalarını hilikî kıymetli herkes tarafından takdir edilmiştir.

Sayce tetkiklerini memleketimizde bilfiil uzun seyahatler yapmak suretile hakikî müşahedelere istinat ettirmiş, Anadoluda uzun seyahatler yapmıştı. Mısırda, Asur mmtakasmda ve Karaman'da da tetkikler yapmış ve Umumi Harpte Japonyaya kadar gitmiştir.

Oxford, Edinburg gibi Darülfünunlardan şeref derecelerini aldıktan başka Britaniya Adakemisine aza intihap edilmiş, ve 1925 de "Royal Asiatic Society" tarafından kendisine bir şeref madalyası verilmiştir.

Profesör Sayce, ihtiyarlığında ve yorulduğunda rağmen ölümünden bir kaç hafta evveline kadar memleketimizin en eski tarihini tenvir hususundaki çalışmalarına devam etmiştir. Hatırasını burada ve her zaman takdire yadetteği Cemiyetimiz bir kadirşınalık borcu bilir.

Allo! Allo!
İki gün kaldı
Karım beni
Aldatırsa
1 Mart çarşamba
GECESİ
İstanbul ALEMDAR
ve Kadıköy'ünde
HALE sinemaların
da aynı zamanda
başlayacaktır.

ALKAZAR SINEMASINDA
Emsalsiz muvaffakiyetler
kazanın
BİR MİLLET
UYANIYOR
şahserimizin son iki gününden
istifade ediniz.
Bugün ve yarın

İSTANBUL BELEDİYESİ
Darülbedayi temsilieri
İstanbul Şehir Tiyatrosu
Yarınki salı
günü akşamı
Suvere saat 21,30
HİLE ve SEVGİ
Yazan: Şiller
Tercüme eden:
Sabri Bey
Haile 5 perde
Muallim ve talebe gecesi
Mart ayı zarfında Pazartesi günleri
de temsil vardır.

225

Milliyet'in edebî romanı: 33

MAKEDONYA

Aşk, Kın, Politika ve Kan..

Müellifi: Nizamettin Nazif

Bu sırada kapı açılmış ve iki polis odaya girmişlerdi. Sandalciyef komiserinin masasına dayalı bir harsılı sandalyeye oturdu. Bileklerini uğuşturarak;

— Amma da insafsız sıkımsarız be! — diye homurdandı — Sonra komiserin tabakasındaki üçüncü nevi sigaralardan birini yakıtı:

— Ben.. dedi — kimim, biliyor musunuz?

— Söyle de öğrenelim.
Komiser de bir sigara tellendirmişti. Komiteci büyük bir soğukkanlılıkla devam etti:

— Ben Kevah kahvelerindeki sütçü dükânına bomba atan adamım.
Polislerle kanunlar hayretle bakakalmışlardı. Komiser;

— Acele etme de yazalım.. — diyecek oldu — Demek ki maktul sütçü Sandalciyef'in odasındaki misafir sendin.
— Hangi misafir a efendi.. Misafir öldü. Onu Sandalciyef öldürmüştü. Yani bombayı ben koymuştum, bomba patladı, o öldü.
Bu mühim itiraf karşısında genç komiser affalayivermişti.

Bir gün evvel bütün şehri altüst eden hâdisenin kabramanını yakalamak kendisine nasip oluyordu ha. Fakat bu pek mühim, fevkalâde bir muvaffakiyet olacaktı. Onu söylemek, daha fevkalâde konuşturarak ağzından bütün esrarını kapabilmek için nazik davranmağa karar verdi. Kahve emretti.

Sandalciyef, boynunu ipe verecek bu müthiş sırrı söyleyen sanki kendisi değilmiş gibi, soğukkanlı ve sakin sigarasını içiyordu. Lâkayt bir tavırla saatini çıkararak bir iki kere kurdu masanın üstüne koydu;

— Ne biliyorsam, size birer birer anlatacağım.. — dedi — İfade umun süreceği için hatıralarımı toplamak istiyorum. Banâ iki üç dakika müsaade edin.. Zaten sizin de kâğıt kalem hazırlamanız

lazım..
Kamiser biten sigarasını ağızlığında çıkarmakla meşğuldü:

— Hay hay canım.. hele kahvelerimizi içelim.. hem aceleye ne lüzüm; sabaha kadar konuşuruz..

Sen misin bunu söyleyen?.. Demeye kalmadan dehşetli bir gümürtü işitildi. O anda duvarlar devrilmiş ve tavân uçuvermişti. Sandalciyef gibi bir komiteciyi, üstünü başını aramadan karşısına oturtan, sigara ve kahve ikram eden ihtiyatsız komiser hatasını cezasını görmüştü.

Bezaz yelekli adamın lâkayt bir tavırla kurup masanın üstüne bıraktığı saat, içi dinamit dolu en son sistem bir cejhennem makinesinden başka bir şey değildi.

Ertesi gün Asır gazetesi, hâdiseyi Selâniklilere bildirmek için gene vakitten bir gün evvel intişar mecbur kalmıştı. Gazetede şikâyetin ilmiyetini resmî tefliği aynen şu cümlelerle bitiyordu:

"Komiteci ile komiser paramparça olmuş, iki kanunla bir polis derhal ölmüş ve Abdullah Efendi namında diğer bir polis nakledildiği memleket hastanesinde ifade vermeden vefat etmiştir."

FELEK

Üçüncü Ordu Müşürülüğü Erkanharbiye dairesindeki yazı masasının başında vilâyetin bir resmî tefliğini okuduktan sonra Kolağası Cemal Bey yeni Asır gazetesini dört parça etti, avucunda sıktı, hüzdü, burdu ve fırlattı. Attr. Kâğıt külçesi bir obüs mermisi gibi havada bir kavis resmettikten sonra karışıda bir başka masanın üstünde duran kahve fincanına çarptı. Fincan şiddetle yerinden fırladı ve kapının piriçe tokmağını tosluyarak toz bu oldu.

— Eşek herif! — diye homurdandı Cemal Bey — Bu fırsat kaçırılır mıydı? Bu kadar hayvanlık olur mu?

Kaşları çatılmıştı. Hani bu anda komiseri diriltip buraya getirmiş olsalardı kolağası bir saniye teredüt etmez adamcağızın pastırmasını çıkarverirdi.

Bıyıklıların burarak bir müddet düşündükten sonra isteksiz bir tavırla elini uzattı. Masa üstünde duran gazetelerden birini çekti:

— Bakalım İstanbul gazetelerinde neler var? Bu hangisi acaba? Hah Sabah.. Hele şu başmekaleyê bir göz gezdirelim. Ooo.. Serlevha müthiş. Makedonya meselesi..

Bir sigara yaktı. Sol ayağı sağ

ayacağının üstünde duruyordu. Hafifçe kılmıdandı. Sağ ayağını sol ayağının üstüne koyduktan sonra gazeteyi okumağa başladı.

Fakat daha ilk satırlardan itibaren suratının hatlarında bir gerginlik ve gözlerinde bir cansıkıntısı belirverdi.

Oda da daha üç masa vardı. Demek ki Cemal Bey bu oda da yalnız bulunmuyordu. Anlaşılan arkadaşları ya gelip gitmişler, yahut ta hiç gelmemişlerdi. Çünkü masaların üçü de boştu. Duvarda pandüllü bir saat epey güçlü çıkarak işliyordu. Galiba yıllardır, duvara konulduğu gündenberi yağanmıştı. Ötede beride büyük yüklü küçük bir takım haritalar giren ziya hortumlarında bir toz deryası dalgalanıyordu. Üçüncü ordu Müşürülüğünün erkânharpleri mahsus olan bu oda da amma pisti haa.

Netekim üç beş dakika sonra açılan kapıdan elinde bir kâğıt tomarı taşıyarak içeriye giren yaver Kâzım Namî Beyin de bu hal nazarı dikkatini celbeylemişti:

— Be yahu! Bu ne? — dedi — Bu oda hiç temiz olmayacak mı?

Kâğıt tomarını masalardan birinin üstüne koyarken gözüne

yerdeki fincan parçaları ilişmişti. Biran suratını asa gibi oldu. Fakat gene o anda yüzünde alaylı bir gülümseme belirverdi:

— Kolağasım gene neye hidetledin? Bu zavallı fincan bir kabahat ni yaptı?

— Camal Bey gözlerini gazeteden ayırmıyarak homurdandı:

— Yeni Asır'ı okudum mu? — Okudum..
— Kızmadın mı?
— Tabii kızdım.
— Eh.. Bu da benim kızgınlığımın ifadesi işte..
— Ve birden bire ayağa kalktı: — Namî.. Şu İstanbul gazetelerinin kepazeliğine ben artık tahammül edemiyorum..
Yaver, şimdi masasının başına geçmiş, getirdiği tomardaki kâğıtlara göz gezdirmeğe başlamıştı: — Hayrola.. Gene neden baksedyorlar? —
— Makedonya meselesinden.. Meğer Makedonyada asiyeş beklemiş te biz farkında değilmışiz. Şu Sabah gazetesinin kullandığı ağza bak. Umumi Müfetiş Hâdiseyin Hilmi Paşa Hazretleri nelelere nele muvaffak olmuşlarımış.. Oh efendim oh!

(Devamı var)

